

Warsztaty dla lektorów języków obcych
Jagiellońskiego Centrum Językowego

Małgorzata Sośnicka & Iwona Janowska

*Ewaluacja biegłości językowej
– od pomiaru do sztuki pomiaru*

DODATKOWE

MATERIAŁY SZKOLENIOWE

29-30 czerwca 2017 r.

OGÓLNE ZASADY KONSTRUOWANIA ZADAŃ

- Liczba elementów zadania proporcjonalna do długości tekstów.
- Zadania uporządkowane w kolejności pojawiania się informacji w tekście.
- Zadania nie mogą dotyczyć informacji podawanych zbyt blisko siebie.
- Pierwsze zadanie nie może odnosić się do informacji zawartych w pierwszych dwóch liniach transkrypcji (słuchanie).
- Zadania obejmujące całość tekstu – nie ma niewykorzystanych części.
- Należy unikać pustych dystraktorów (takich, które nie nawiązują do informacji w tekście).
- W werstraktorach unikać wykorzystania słów/wyrażeń z tekstu.
- W obrębie danej sprawności językowej na początku powinny być stosowane łatwiejsze zadania (rozgrzewka językowa).
- Zadania muszą dawać możliwość niezależnego zdobywania punktów (zdobywanie punktów za rozwiązanie jednego zadania nie może być uzależnione od rozwiązania innego zadania do tego samego tekstu).
- Unikać stosowania określeń tzw. nieostrych, relatywizujących, typu: „młody”, „wysoki”, które mogą sugerować udzielenie subiektywnej odpowiedzi.

KONSTRUOWANIE ZADANIA TYPU DOBIERANIE

1. Umiejętność: *określanie głównej myśli tekstu LUB określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu*

- Punktem wyjścia jest np.: zestaw komunikatów, zapowiedzi, instrukcji lub krótkich tekstów narracyjnych, do których autor przygotowuje nagłówki / zdania.
- Należy upewnić się, czy dany nagłówek / zdanie pasuje tylko do jednej wypowiedzi / fragmentu tekstu, ale powinny być „zahaczone” z pozostałymi wypowiedziami / fragmentami tekstu.
- Poszczególne wypowiedzi / fragmenty tekstu nie mogą odnosić się do zupełnie różnych zakresów tematycznych.

2. Umiejętność: *rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu*

- Zadanie to konstruujemy na bazie ciągłego tekstu, usuwając z niego wyłącznie te zdania, które są logicznie powiązane ze zdaniami poprzedzającymi i/lub następującymi tak pod względem leksykalnym jak i gramatycznym.
- Należy zadbać o równomierny rozkład luk w tekście.
- Konstruując to zadanie, układający powinien zawsze upewnić się, czy usunięte zdania pasują wyłącznie do miejsc, z których zostały usunięte.

- W lukach zdaniowych usuwać całe zdania, a nie fragment. Jeśli jednak usuwamy fragmenty zdań to powinny one mieć podobną strukturę (np. tylko zdania podrzędne).

W zadaniach typu *dobieranie* zawsze należy podać dystraktor(y).

KONSTRUOWANIE ZADANIA TYPU WIELOKROTNY WYBÓR

- Zadania powinny koncentrować się na istotnych informacjach zawartych w tekście.
- Kolejność informacji sprawdzanych zadaniami winna odpowiadać kolejności, w jakiej informacje te pojawiają się w wypowiedzi.
- Zadania powinny być sformułowane krótkimi i prostymi zdaniami lub pytaniami.
- Pytania, należy zadać w taki sposób, aby zdający po zapoznaniu się z lekturą tekstu byli w stanie samodzielnie sformułować odpowiedź na zadane pytanie, zamiast dokonywać negatywnej selekcji podanych możliwych odpowiedzi i odrzucać te mniej prawdopodobne.
- Budując test wielokrotnego wyboru na bazie fragmentów zdań, należy zadbać o to, żeby podane w trzonie zadania zdanie zawierało wystarczająco dużo informacji oraz było wyrażone w taki sposób, aby zdający wiedział, czego się od niego wymaga.

Podstawowe zasady dotyczące konstruowania testu wielokrotnego wyboru:

- Formułuj pytanie na podstawie poprawnej odpowiedzi.
- Używaj bezpośrednich pytań (należy unikać pytań: 'Postaraj się...' lub 'Czy mógłbyś...?').
- Unikaj kopiowania.
- Używaj jak najmniej negacji.
- Zadbaj o to, aby prawidłowa odpowiedź nie wyróżniała się.
- Unikaj nonsensownych odpowiedzi.
- Upewnij się, że różnice pomiędzy odpowiedziami są oczywiste.
- Unikaj powtórzeń.
- Unikaj zbędnych różnic.
- Unikaj podpowiedzi.

Przykład:

1. Na którym lotnisku wyląduje polska delegacja?

- A. Gatwick
- B. Heathrow
- C. Luton

2. Kto powita polską delegację na lotnisku Heathrow?

- A. Minister Edukacji
- B. Sekretarz spraw zagranicznych
- C. John Francis

- Unikaj przesady.
- Uporządkuj możliwe odpowiedzi systematycznie.

KONSTRUOWANIE ZADANIA TYPU PRAWDA / FAŁSZ

- W zadaniach nie wykorzystywać prawd ogólnych, np. „palenie szkodzi zdrowiu”.
- Formułować zdania jednoznacznie, tzn. unikać stwierdzeń „dość dużo”, „nie za wiele”.
- Ograniczyć długość zdań (zwłaszcza w zadaniach na słuchanie).
- Układać zadania zgodnie z kolejnością pojawiania się informacji w tekście.
- Unikać zdań będących półprawdami (połowa zdania prawdziwa, a połowa fałszywa).
- Ograniczyć stosowanie rubryki „brak informacji w tekście”.

„GŁÓWKA” ZADANIA

1. Umiejętność: *określa główną myśl tekstu (lub fragmentów tekstu):*

Autor tekstu: mówi o..., opisuje, opowiada, przedstawia..., W tym wywiadzie jest mowa o..., Jak można zatytułować ten fragment tekstu?

2. Umiejętność: *określa intencje nadawcy/autora tekstu:*

a) Autor tekstu: chce, chciałby, ma zamiar + bezokolicznik

LUB

b) Autor tekstu + czasownik „intencyjny”, np. zachęca, zaprasza, krytykuje, analizuje, reklamuje, odmawia, akceptuje, informuje, proponuje, wyjaśnia, odradza, poleca, prosi o radę, udziela rad, opowiada, kwestionuje, usprawiedliwia...

3. Umiejętność: *określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników):*

Osoby rozmawiają	czas	np. podczas koncertu, w zimie
Osoby rozmawiają Rozmowa ma miejsce Dziennikarz przeprowadza wywiad	miejsce	np. w teatrze, na lotnisku, przed szkołą
Dziennikarz / Osoba	sytuacja	np. relacjonuje zawody, pokazuje zdjęcie

Osoba, która mówi	uczestnicy nadawca	np. jest artystą-malarzem, pracuje sklepie
Komunikat jest zaadresowany do Autor tekstu zwraca się do	uczestnicy (odbiorca)	np. nastolatków, osób zainteresowanych sztuką

DOBÓR TEKSTÓW

- Trudność tekstów dostosowana do poziomu egzaminu.
- Teksty neutralne w treści.
- Unikanie tekstów, które dotyczą wiedzy ogólnej.
- Unikanie tematów ponurych, drastycznych, kontrowersyjnych pod względem etycznym, wyznaniowym, rasowym, płciowym i wychowawczym.
- Unikanie tekstów z podręczników i źródeł funkcjonujących na rynku polskim
- Unikanie tekstów specjalistycznych, które używają hermetycznego słownictwa

Dodatkowo, w przypadku tekstów na rozumienie ze słuchu:

- Teksty powinny być przeznaczone do przeczytania przez najwyżej 2 lektorów (kobietę i mężczyznę) lub, jeśli zadanie składa się z oddzielnych wypowiedzi, należy przewidzieć, że będzie je czytało na zmianę tylko 2 lektorów.
- Nie należy wykorzystywać tekstów pisanych typu ulotka farmaceutyczna, broszura turystyczna.